

Utečenecký problém? Alebo príležitosť pre Slovensko!?
Utečenci ako tovariši budúcnosti svojej (tretej) krajiny
Názov Refutrainea (Refugee Training), v skratke RETREA (EÚ),
FUTREA(Af,Az,Am)

*Ing. Lubor Žák, PhD., environmentalista, tréner, prekladateľ, učiteľ, spisovateľ,
0908 998 059, fax: 056 / 64 217 38, email: sirosa52@gmail.com*

Autor projektu Ing. Lubor Žák, CSc. je absolvent HF VŠT (1976) v Košiciach, 2 roky pôsobil ako výskumný pracovník Považských Strojární, a.s. Považská Bystrica (1976-1978), je kandidát vied v oblasti informatiky, simulácie a riadenia technologických procesov ÚVT VŠT Košice (1983). 5 rokov podnikateľská a poradenská prax OPORES-VIFA, s.r.o. Michalovce (1992 – 1997) v oblasti materiálových a energetických úspor separovaného zberu odpadov – tvorca, manažér, koordinátor, realizátor federálneho projektu - výskumných, projekčných, konštrukčných a výrobných závodov Českej a Slovenskej republiky, 11 ročná prax projektanta v oblasti informatiky, ekonómie a energetiky CHEMPIK – CHEMPRO, a.s. Michalovce (1983 – 1994). Absolvent DPŠ IP TU Košice (pedagogická VŠ nadstavba, 2000) . Učiteľská prax: 2 roky v zahraničí na SLŠ v Líbyi (1978 - 1980), 3 roky profesor SPŠE Michalovce (1997 – 2000), 4 roky vychovávateľská prax s rómskou mládežou a protidrogové poradenstvo v CVČ Michalovce (2000 – 2004), 7 rokov učiteľ AJ, informatiky a koordinátor drogovej prevencie ZŠ (od 2004) 27 rokov, tréner kresťanskej jogy, propagátor zdravého životného štýlu a protidrogový poradca (od 1988) – semináre a workshopy v Košiciach, Michalovciach, Strážskom, Vranove nad Topľou, Humennom. Predseda občianskeho združenia SOPHIA-ROSA, skrátené OZ SiROSA v Michalovciach (od r.1992), osobnosť WHO IS WHO na Slovensku.

www.sirosa.sk

Rekapitulácia

Návrh projektu Refutrainea (Refugee Training), v skratke RETREA (EÚ), FUTREA(Af,Az,Am) rieši nielen problém utečencov / migrantov (FUTREA), ale taktiež plnú zamestnanosť a pomoc chudobným regiónom Slovenska, či iných krajinách EÚ (RETREA). Časť projektu pre riešenie utečencov FUTREA navrhuje širokú koncepciu od príjmu a registrácie utečencov, ich profesného školenia, výber a dopravu cestou budúceho nového, samo reprodukčného mesta pri plnom hospodárskom a sociálnom zabezpečení naplánovanom na základe zozbieraných údajov od samotných migrantov. Navrhnuté optimálne personálne riešenie využívajúce prístupy skautingu prispieva k lepšej komunikačnej atmosfére a prístupu k zamestnanosti hosťujúcej krajiny (Slovenska), vytváranie nových pracovných miest v oblasti zaškolenia, zlepšenie vybavenosti miestnych komunít a tréningových stretnutí pre lepšie zvládanie zmenených sociálnych podmienok. Personálne riešenie pre migrantov rieši ich kompaktný 3-4 mesačný program pobytu smerovaný do užitočnosti a osvojovania si budúcich profesných zručností pre budúce pôsobenie. Časť projektu RETREA určená pre zvýšenie zamestnanosti a predchádzanie krízovým sociálnym javom je navrhnuté riešiť podobnými mechanizmami – zabezpečujúce samostatné bývanie v novopostavenom samo reprodukčnom meste „na zelenej lúke“, profesné zaškolenie, riešenie personálnej otázky pri relatívne plnom pracovnom nasadení hneď v prvej fáze rozbehu projektu.

Láska zmenšuje svet a zväčšuje domov.
Francúzske príslovie

Slovensko, vnútrozemský štát, ktoré samo bolo dlhé roky „odrezané“ od sveta, nie je zvyknuté na cudzincov. Aj tých niekoľko čiernych alebo žltých vysokoškolákov / športovcov vo väčších mestách vzbudzovalo nedôveru a agresivitu... Je to problém krajiny bez mora a bez veľkých prímorských prístavov... Je to historický problém nezažitej vlastnej štátnosti, kľúčovej hrdosti na vlastný národ, ale aj prejav morálnej neistoty a slabosti, zamestnanosti, neistoty... Žiaľ, je to smutné konštatovanie, ale na cca 85% pravdivé.

Otázka znie: Čo s tým? Pretože sú tu problémy, ktoré treba riešiť samostatne, zodpovedne a svetovo (keďže sme v svetovom spoločenstve EÚ).

Bežný Slovák sa na každý problém pozerá z pohľadu: „Čo z toho budem mať ja a moja rodina?“ Práve na tejto „parkete“ by sa malo pracovať.

Pretože starostlivosť o utečencov prináša z EÚ peniaze a pracovné miesta, ktoré sa pri rozumnej stratégii môžu stať odpichom pre vznik ďalších profesií - v oblasti vyučovania, školenia, dozera- nia, výchovy, opatery, všestrannej starostlivosti, opráv, úprav, novostavieb, rekonštrukcií stavieb... a zabezpečenia. Slovensko môže vyrásť zo svojej „zakríknutej“ pozície napríklad aj pomocou druhým, slabším...

Navyše je tu skvelá príležitosť pre banky, ako inteligentne a dobre zhodnocovať svoje peniaze pri komplexnom riešení tohto problému. Ako? To načrtne v tomto projekte.

Pri pomoci utečencom sa môže účinne pomáhať aj našim ubiedeným obciam, mestám s vyso- kou nezamestnanosťou, zaostalým regiónom, či bezdomovcom a sociálne vylúčeným...

Ako? Na to potrebujeme šikovných, tvorivých, organizačne erudovaných a súčasne chariz- matických mladých ľudí. Dnes je obrovské množstvo takýchto mladých absolventov, ktorí skončili univerzity v oblasti manažmentu bez práce, z oblasti religionistiky, systémového inžinierstva, sociál- neho manažmentu...

Prečo im nedať príležitosť? Pri kvalifikovanom výbere a konzultáciách s odborným psycholó- gom práve mladí ľudia (sociálne citiacich ľudí, nie ziskuchtivcov, ktorí všade vidia len peniaze, zisk) môžu prichádzať s novými zaujímavými nápadmi, pružnými riešeniami, intenzívnou medzihraničnou spolupracou...

Náčrt projektu: Všetci vieme, že najlepšie riešenie problémov je prevencia. Týka sa to aj problému utečencov. Myslím si, že tento problém je treba postaviť do celkom iného pohľadu, aby riešenie bolo trvalé a prinášalo okamžitý a všestranný ošoh. A aby nezahltilo Slovensko, či iné európ- ske krajiny. Dnešný pasívny prístup k utečencom je riešenie, ktoré prináša obrovské výdavky, chaos, nepokoje, ktoré už dnes v sebe prinášajú zárodky kriminálneho správania, sociálne a hygienické prob- lémy, žiaľ aj zárodky terorizmu a šírenia drog...

Z pasívnej bezvýchodiskovej pomoci sa v navrhovanom projekte odporúča prejsť na pomoc aktívnu, ktorá môže priniesť prosperitu a výhody pre všetkých zúčastnených utečencov, ale aj Slová- kov bez práce a bez perspektívy (dnes nezamestnateľných, vzdelaných, starších občanov SR aj kvalifi- kovaných utečencov), lebo čakať na investorov v regiónoch mimo diaľnic a komunikačných uzlov je čakať na „pršanie pečených holubov z oblohy“. Teraz sa nám priamo ponúka riešenie „inteligentného“ problému pre zhodnocovanie našej kvalifikovanej pracovnej sily všetkých kategórií s perspektívou diverzifikácie!!!

Podstatou riešenia projektu REFUTRAINEA je, aby sa problém utečencov zobral ako pobyto- vý, preškoľovací tréning a to na širšej báze, ako sa dosiaľ kedykoľvek robilo.

Predkladané navrhované riešenie by výrazne ekonomické krízy hospodársky vyspelého sveta dlhodobo predchádzalo, riešilo a súčasne by vytvorilo mnohé nové príležitosti pre všestrannú mierovú prosperitu nielen Slovenska, ale aj celej európskej zóny.

Súčasne by sa zlepšila situácia tzv. chudobných / rozvojových krajín a vrátil vyriešený prob- lém do oblasti vzniku – skutočnej pomoci tam, kde je naozaj potreba. Vrátiť ľudské hodnoty do oblas- ti života rodiny, práce, bezpečia, pestovania vlastných kultúrnych a náboženských hodnôt novovytvo- rených komunit...

Otázka migrácie utečencov je v projekte riešená v krátkodobom aj dlhodobejšom horizonte a rieši problém širokopásmovo, lokálne a konštruktívne, ako hovorí príslovie – Nedávať rybu, ale učiť loviť ryby...

Je navrhované za pomoci prostriedkov, projektovo a realizačne vytvoriť nové mestá „samo re- produkčného charakteru“ s celou dopredu naplánovanou obytnou, energetickou, informačnou, bezpeč- nostnou, hospodársky aj všestranne kultúrne a sociálne zabezpečenou štruktúrou, ktorá má byť vytvo- rená práve z imigrantov (na začiatku pri asistencii expertov Slovenska, krajín EÚ). Vyučenie a pre- školenie, alebo doplnenie zručností (behom 3 – 5 mesiacov) bude robiť Slovensko, či iná hosťujúca krajina EÚ.

Na Úradoch práce máme perfektné zoznamy (podrobné počítačové databázy uchádzačov o prácu) skúsených, vzdelaných, šikovných ľudí, ktorí majú prax a hľadajú prácu. Alebo mladých ľudí, ktorí si pri týchto „praktikoch“ môžu získať akési sociálne, pedagogické, alebo remeselné zručnosti... Samozrejme aj tu musia prebehnúť výber, „inštalácia“ a akési zaškolenie, minimálne základov sociálnej, psychologickéj, pedagogickéj, odbornej, bezpečnostnej... práce) – pre zabezpečenie „elementárneho“ kvalitného procesu plánovaného zaškolenia utečencov.

Na úrovni EÚ sa majú vytvoriť / rozšíriť zmluvy so štátmi Európy, Afriky, Ázie, či Ameriky, ktoré sú ochotné otvoriť utečencom spojeným s novovybudovanými mestami s komplexnou infraštruktúrou. Podobný rozbor sa môže uskutočniť aj v rámci chudobných / oslabených regiónov Slovenska s nízkou zamestnanosťou (pre rovnaký výstup – vybudovanie samo-reprodukčných miest -oblastí).

V súčasnej etape sa odporúča vytvoriť patronátny systém v krátkodobom aj dlhodobom horizonte v spolupráci ako s krajinou destinácie, tak aj s riadiacimi inštitúciami zameranými na oblasť migrácie ako koordinačného centra pre celú EÚ. Pokiaľ takáto inštitúcia nie je zriadená, je dôležité je urýchlene zriadiť.

Keďže sa utečenci rozhodli „presídliť“ do iných klimatických podmienok (Európy), počítajú s prispôbením sa novým podmienkam klimatickým, hospodárskym, sociálnym, pracovným... Hlavnou zásadou je biblické apoštola Pavla: „**Kto nepracuje, nech nej!**“ **Na toto odporúčam klásť dôraz hneď od začiatku, aby sa predišlo vlně špekulantov, ktorí chcú zneužívať nešťastie druhých a využívať sociálne systémy krajín EÚ.**

Keď niekto nechce pracovať, je nutné hneď od začiatku vytvoriť rýchle dopravné cesty, akými „nepriprôsobivých tzv. utečencov“ hneď vyšupnúť späť, odkiaľ prišli... To by sa malo týkať aj dnešných utečencov, ktorí sa stali v nedávnej minulosti v krízových obdobiach „výbušnou“ oblasťou napríklad vo Francúzsku.

Podobne ako v Marshallovom pláne sa pomáhalo nielen európskym krajinám, ale aj rozvoju samotných štátov USA predovšetkým pre zahnanie hrozby biedy, hladu, nepokojov a kriminalite.

Dnes v európskej zóne je treba urýchlene predchádzať zbytočným úmrtiam, chaosu a hroziacej zahltenosti sociálnych, zdravotníckych, aj iných systémov nárazových krajín Grécka, Talianska, Srbska, Macedónska, ktorá sa veľmi rýchlo preniesie do vyspelých krajín Nemecko, Francúzsko, Holandsko...

Poznámka 1: Novovybudované plánované mesto vystavané „na zelenej lúke“ napríklad v oblasti Amazónie v Južnej Amerike, na základe profesného výberu samotných utečencov. V prvej fáze odporúčam postaviť nízkopodlažné bytovkové domy (typ slobodárky / internátu) so zeleňou, s dopravnými cestami, postupne budovanými inžinierskymi sieťami, kompletnou vybavenosťou škôlok, škôl, nemocníc, športových ihrísk, náboženských budov, skautských klubovní... za finančnej pomoci bánk EÚ. Obydlia, cesty a siete mesta budú „úverované“ pri minimálnom úroku. Osobne si myslím, že namiesto podpory slabo fungujúcich „bánk“, kde sa stále vlievajú (nenávratne stratené) milióny Eur, práve finančná podpora takýchto novovybudovaných miest bude hodnotnejšou investíciou, ako čokoľvek iné.

Poznámka 2: Samo reprodukovateľné mesto je také, ktoré si pestuje vlastné potraviny poľnohospodárskej a živočíšnej výroby, vyrába a spracováva a lokálne distribuuje tieto produkty, vyrába ošatenie, obuv a rôzne potreby pre vlastných obyvateľov, poskytuje všestranné služby, kultúrne, vzdelávacie, zdravotnícke, náboženské, legislatívne, bezpečnostné... Prírodné energetické zdroje voda, vietor, slnko by mali kryť celú energetickú potrebu domácností, osvetlenia, inštitúcií aj drobných živnostenských firiem, výrobní a poľnohospodárskych... Bude v kompetencii vedenia mesta aby si regulovalo samo ďalšie väzby, ale prioritou je energetická a potravinová sebestačnosť, vzdelanosť a plná zamestnanosť (takže žiadna robotizácia, vyspelá mechanizácia, či automatizované linky...)

Poznámka 3: Pri dnešnej vyspelej technike je dnes pre krajiny EÚ lepšie vybudovať v chudobných regiónoch, alebo v rozvojových krajinách imigrantov odsolovacie zariadenia morskej vody, zásobníkové a rozvodné zavlažovacie systémy poháňané na vodnú, solárnu a veternú energiu. Mig-

rantov naučiť vybudovať, pomôcť nastaviť, udržiavať a naučiť základné poľnohospodárske a podnikateľské aktivity... na základe dohôd s vládnymi inštitúciami v nadväznosti na poznámky 1, 2.

V predkladanom projekte je navrhované v hosťujúcej krajine, napríklad Slovensku, vyškoliť / preškoliť pracovníkov pre hospodársku sebestačnosť v oblasti pestovania a výroby vlastných potravínárskych produktov, služieb, zabezpečenia náboženského života, výchovy a školstva, kultúry, zdravotníctva. Taktiež vybudovanie spoľahlivej tajnej služby a polície pre stabilizáciu bezpečia života mesta, zabránenia zárodku násilností a terorizmu. Jednoducho vybudovania dobrej legislatívnej, ekonomickej, poľnohospodárskej, obchodnej a priemyselnej základne... pre trvalo udržateľný rozvoj.

Niektoré pre / za / školenia môžu byť krátke, napríklad pre poľnohospodára okopávanie, pre sklára rezanie a tmelenie skla, pre maliara natierača vytvoriť jednoduché (nezničiteľné, zalaminátované) sylaby do 5 stránok a prax – denne 1 hodina teórie – 3 hodiny praxe – 1 hodina teórie – 3 hodiny praxe. Robiť, skúšať, penetrovať, začisťovať, maľovať, rôzne materiály, rôzne jednoduché nástroje – jednoduché postupy, minimalizovať teóriu... maximalizovať skúsenosti a prax... Výroba takýchto sylabov môže byť pre celú Európu jednotná, predovšetkým vo forme piktogramov a v základných jazykových mutáciách podľa vedomostí krajiny destinácie. Iné profesie – lekári, právnici si vyžadujú vysokú odbornosť a dlhodobé štúdium – medzi utečencami sú však aj takíto vysokokvalifikovaní ľudia.

Príjem utečencov: na začiatku sa musia vytvoriť „pracovné imigračné štáby“ z ľudí na príjme krajín EÚ - Grécko, Macedónsko, Srbsko, Taliansko, Sicília, Španielsko...a občanov krajín imigrantov znalých jazyk utečencov, angličtinu (alebo iný domáci štátny jazyk) a prácu s počítačmi, ktorí budú schopní v krátkom čase podchytiť základné životné dáta, vydať identifikačný záznamník (meno, fotka, krajina pôvodu, biometrický údaj, cieľ budúcej destinácie, utečencom vybraná budúca profesia, miesto školiaceho miesta /krajiny, možnosť vpísať / vlepíť samolepku oblasti a úrovne zaškolenia, stupeň aktivity, jazykové znalosti, doterajšia prax a skúsenosti, stav, počet detí...

Vytvorenie rýchlych dopravných ciest: Behom niekoľko dní po zapísaní, registrácii, voľbe profesie a voľbe budúcej destinácie by mali byť migranti vyslaní mimoriadnymi rýchlovlakmi / autobusmi do hosťujúcej krajiny. V mieste zaškolenia by mali byť v prípade potreby vybavení šatstvom a základnými životnými potrebami a „vreckovým“ (to všetko sa mu môže pripisovať do jeho budúceho „nákladového“ účtu, ktorý bude postupne splácať v pôsobení v krajine destinácie). Súčasne sa časť z nich hneď môže zapojiť do ich budúcej profesie – stavebnými či inými remeselnými prácami pre výstavbu penziónov a skautských klubov pri Základných školách.

Zaškoloňovanie: Slovensko so svojou dlhoročnou a perfektnou tradíciou výborného školského systému všetkých stupňov má všestranne vybudované (aj keď trochu zastarané) budovy (škôlky, základné školy), ktoré sú dnes využívané zväčša len čiastočne.

Súčasne máme nadbytok pedagogických pracovníkov, remeselníkov, prípadne dôchodcov - odborníkov, ktorým je možné ponúknuť pracovné príležitosti pre zaškolenie týchto migrantov. Utečenci budú dočasne ubytovaní v novovybudovaných penziónoch projektovaných pri malých úpravách na budúci cestovný ruch do vlastníctva obcí a miest. Bolo by ideálne, aby sa v oblasti pôsobenia zaškoloňovania a „pretavovania“ skautskými stretnutiami vybuodovali skautské kluby a ihriská, ktoré zostanú k dispozícii pre miestne obyvateľstvo.

Najdôležitejšia a najužitočnejšia časť projektu v krajine preškoloňovania, ale aj v budúcej destinácii je výhľadovo **progresívne riešená personálna otázka**, ktoré sa musí použiť čo najskôr už v hosťujúcej krajine. Naučiť sa zdieľať spoločenstvo rôznych ľudí, rôznych národností, rôznych spoločenských kategórií cestou skautingu.

Skauting ako zážitkový tréning je ideálny nielen pre deti a mládež, ale rovnako je to skvelá forma zdieľania voľného času a prirodzeného, zážitkového preškoloňovania pre dospelých ľudí. Práve v tejto oblasti budú potrebné nové pracovné miesta... V skutočnosti tento spôsob je brilantná cesta na vzájomné poznávanie neznámych ľudí, testovanie osobných fyzických aj psychických hraníc, otváranie sa novým spôsobom videnia sveta a komunikácie. Samozrejme, že pre starších ľudí sa budú hľadať iné cesty náplne programov, napríklad také, aké sa používajú pre medzinárodné stretávanie mladých ľudí Európy – okrem rôznych športov (futbal, stolný tenis, basketbal, hádzaná) aj rôzne teamové spoločenské spoznávacie hry.

Skauting je podľa výchovnej pedagogiky rýchly, účinný a fungujúci spôsob na dekódovanie osobnosti vlastných možností a ochoty prispôsobovať sa a rásť – fyzicky, psychicky, sociálne a mnohorožmerne profesne – pôsobí aj ako most pre ďalšiu spoluprácu miestnu aj medzinárodnú. Pôsobenie aktivít bude zamerané jednak do oblasti hosťujúcej krajiny a potom aj do oblasti zahraničnej destinácie, budúcej profesionality, osvojovanie si spoločného jazyka, športu, pesničiek, vzájomnej pomoci, humoru...

Časť projektu FUTREA. Je určený pre imigrantov pre niektorú z budúcich zahraničných destinácií z krajín Af (pre Afriku), Az (pre Áziu), Am (pre južnú Ameriku). Uskutoční sa na základe voľby utečencov behom prvých dní pobytu v EÚ a zameria sa na budúci život v konkrétnej krajine - destinácii. Myslím si, že každá chudobná / rozvojová krajina, z ktorej utekajú občania pre hlad, chudobu, choroby a nedostatok bezpečia, prijme dlhodobejšiu, všestrannú pomoc z EÚ, či USA.

Utečenci počas pobytu v EÚ sa rozhodnú, zaučia a zaškolia, (vyučení zdokonalia) nielen v oblasti profesie, ale rozhodnú sa o budúcom spôsobe bývania a to od zariadeného kontajneru (1-2-4 bunky), domu, malometrážneho bytu, alebo 1-2-3-4 izbového bytu v bytovke / sídlisku. Na základe týchto požiadaviek architekti navrhnu budúci výzor mesta so všetkými inžinierskymi sieťami. Prefabrikované domy aj byty a stupeň zabezpečenia vybavenosti by mali byť vedené ako dlhodobá finančná pôžička (hypotéka), ktorú osoba / rodina bude zo svojho platu na novozískanej pracovnej pozícii na novom mieste postupne splácať. Starším utečencom by mal byť umožnený pobyt v penziónoch pre seniorov predovšetkým v novovzniknutých veľkých mestách so zelenou oddychovou zónou v areáli nemocnice. Podobne aj slobodným matkám sa zriadi bytovkový dom so základnými službami - pracovňou, učebňou pre šitie, učebňou pre varenie, internetovou učebňou, vonkajšou a vnútornou herňou oddelene pre jasličky a pre škôlku.

Inštitucionálna príprava pre Slovensko: Otázka patronátnej pomoci si vyžiada na úrovni ako Slovenska, tak aj pre všetky vyspelé krajiny, urýchlené zriadenie nových odborov pri Ministerstve práce, sociálnych vecí..., Ministerstve školstva, Ministerstve vnútra... alebo dotknutých inštitúcií, ako aj širokopásmové prepojenie na rôzne vzdelávacie a výrobné organizácie pre Slovensko, aj pre regiony zabezpečujúce preškolenia.

Súčasne by mala prebehnúť aj určitá investičná pomoc pre rozšírenie činnosti dnešného školsťva (vybudovanie penziónov a vybudovanie a vybavenie skautskej oblasti), ktoré určite bude vyvážené dlhodobou zlepšenou úrovňou ľudských zdrojov na všetkých úrovniach v rôznych regiónoch Slovenska, či inej hosťujúcej krajiny EÚ – napríklad v oblasti výroby šatstva, obuvi, zabezpečenia potravín, rôznych služieb od varenia, prania, údržby... ale hlavne oblasti vzdelávania a praktického zaškolenia na konkrétnych stavbách.

Časť projektu RETREA O patronátnu všestrannú krátkodobú pomoc by mohlo požiadať ako Slovensko, tak aj iné krajiny - členovia EÚ v podobe typizovaného projektu pre riešenie cca 20 – 30 tisícovej skupiny obyvateľstva pre posilnenie určitých chudobných regiónov s vysokou nezamestnanosťou a pre vytvorenie nových pracovných príležitostí a bývania hlavne pre mladé rodiny a mladých nezamestnaných s cieľom vytvorenia takéhoto „samo reprodukateľného“ mesta.

Vstupná orientačná, počítačová analýza simulačnými procesmi: Keďže sa jedná o známe ekonomicko – hospodárske algoritmizovateľné prístupy, počítačový program doporučí riešenia pre postupné budovanie infraštruktúry v oblasti:

- Poľnohospodárskej,
- skladovania, výroby a spracovania vlastných poľnohospodárskych produktov,
- ťažby a spracovania rúd a surovín,
- výroby stavebných hmôt a materiálov,
- dopravných ciest,
- výroby obuvi a textílií,
- možností turistického ruchu,

- informatickej vybavenosti,
- **občianskych služieb – reštaurácie, kaviarne, holičstvá...**
- **školstva, zdravotníctva, náboženských budov,**
- **energetického zabezpečenia (ideálne vodná, solárna, veterná energia),**
- ...

s prihliadnutím na tradície a špecifiká obyvateľstva, charakteru regiónu, či danej krajiny.

Počítačová analýza bude sprevádzaná výpočtami alternatívnych jednotkových aj celkových cien pri voľbe rôznych technológií, postupov, zohľadňujúc lacnú pracovnú silu dobrovoľníkov - utečencov a expertov...

Výstupom analýzy bude pre budúce mesto destinácie navrhnutá personálna skladba: základné hospodárske, sociálne, kultúrne... štruktúry a stanoviť potrebné kvóty pracovníkov všetkých úrovní a odborníkov, ktoré majú postupne naštartovať fungujúci sociálny a hospodársky mechanizmus mesta: šoféri, murári, stavební majstri, tesári, krajčíri, elektrikári, opravári elektronických prístrojov, poľnohospodári v oblasti pestovania a zavražovania, konzervovania, chladenia, pekári, obchodníci, bezpečnostné zložky, kultúrne zložky (miestne noviny, televízia, rozhlas...)

Práve do zabezpečenia personálne oblasti by mal byť smerovaný školiaci pobyt utečencov na Slovensku, či v inej host'ujúcej krajine EÚ. Pravdaže títo ľudia by mali o svojom profesnom smerovaní rozhodnúť sami pri nástupe, a aktívne prakticky sa na ňom podieľať v rámci ich pracovných aj skautských aktivít. Súčasťou ich utečeneckého pasu (identifikačného záznamníku) by mali byť vzdelávacie aktivity, odborné školenia, zamestnanie v danom odbore... ako aj termín ukončenia ich pobytu s pomerne presným zamestnaním v budúcom mieste pôsobenia.

Predpokladám, že základné rámcové hospodárske analýzy majú zväčša rozvojové krajiny dávno hotové, ale problémom je (podobne ako u nás) byrokracia, korupcia, chaos v prenose informácií, medzery v legislatíve, nefungujúce vnútorné štruktúry... a predovšetkým nedostatok pracovníkov a expertov pre dané oblasti. A samozrejme silných sponzorov, ktorí to všetko pomôžu finančne, politicky, bezpečnostne a zmysluplne pokryť?

Priama pomoc smerovaná do regiónov preskočí jestvujúcu byrokracia bilaterálnymi zmluvami o priamej patronátnej pomoci pomáhajúcej krajiny – konzultantmi, projektantmi, odborníkmi, vývojom predpripravených stavebných / elektrorozvodných / vodo prípojných / kanalizačných / protipožiarňových... polohotových stavieb, strojov, technológií, zariadení... Ako už bolo spomenuté, v novobudovanom meste destinácie dôraz by mal byť kladený viac na manuálnu prácu ako na automatizované sofistikované systémy, pretože cieľom je dobre a užitočne zamestnať čo možno najväčší počet ľudí, pričom veľkou väčšinou sa bude jednať o nekvalifikovaných pracovníkov bez základného vzdelania.

Pre zúčastnené krajiny EÚ je vrcholne dôležitá včasná a rýchla, pritom optimálne dobrá kvalita výstavby a vybavenia tisícok utečencov, ktorá si bude vyžadovať najefektívnejšie a najmodernejšie technológie, možno aj vývoj nových postupov, aby sa optimalizovala rýchla preprava, optimálna cena, trvanlivé strojné vybavenie, kvalitné personálne nasadenie a hlavne časovaná zladenosť vo všetkých fázach tohto rozsiahleho a náročného projektu.

Napríklad v oblasti výstavby ciest – vytvorenia dopravnej štruktúry - dnešné moderné mamutie stroje umožnia vybudovať a sprevádzkovať základnú dopravnú infraštruktúru ... dôležitú pre vybudovanie a fungovanie inžinierskych sietí, energetického samozásobovania, určitých priemyselných parkov, prepojenie dôležitých poľnohospodárskych, alebo administratívno – správnych inštitúcií.

Podobne aj priemyselné haly, nemocnice, školy, evidenčné a riadiace počítačové centrá, štatistické evidencie, kontrolné mechanizmy... by mali byť otázkou pomoci, ktorá sa bude realizovať z finančných zdrojov EÚ za súčinnej pomoci domácej krajiny predovšetkým z radov utečencov.

Pár slov k dôležitosti personálnej otázke, ktorej naliehavosť opakovane zdôrazňujem, pretože rozhoduje o fungovaní celého navrhovaného projektu. Táto oblasť je rovnako „horúca“ u nás, o to viac v budúcej krajine destinácie. Ako získať snaživých, zodpovedných, agilných, poctivých, morálne aj odborne fundovaných mladých ľudí? Už sme tú metódu spomínali. Nie je to nová metóda, ale

funguje – čas a prax ju za tie desaťročia veľmi dobre overili temer vo všetkých krajinách sveta. Táto metóda funguje na celom svete už viac ako 100 rokov - skauting. V čom je nový pohľad v rámci tohto projektu je „povinnosť“ absolvovať tento zážitkový a radostný program a účelovo ho použiť na formovanie nielen mladej detskej povahy, ale aj starších ľudí pre vytvorenie a udržanie zodpovednosti, pravdivosti, čestnosti, viery v ideály, k pomoci druhým a vieru v Boha.

Predčasny a temer neobmedzený prístup utečencov k alkoholu a cigaretám v krajinách EÚ ukazuje nebezpečnú cestu „starousadlíkov“, ktorú dnes napodobňujú mladí a budú napodobňovať zväčša všetci prisťahovalci, ako sme toho svedkami vo Francúzsku, Anglicku, Taliansku, Holandsku, USA,... kde je tradícia prisťahovalectva dlhodobá.

Samozrejme aj tu je 15-20% poctivých, čestných a spoľahlivých domácich občanov (vdďaka dobrej náboženskej rodičovskej výchove) a možno 20 – 40% (som optimista) zahraničných utečencov, ktorí chcú pravidelne pracovať, vzdelávať sa a vážia si aspoň v prvej generácii priselcov hodnoty mieru, bezpečnosti, relatívneho zabezpečenia základných ľudských hodnôt...

Všeobecný smer správania utečencov bežného obyvateľstva napodobňovaním majoritného obyvateľstva (TV, PC, záškoláctvo...) však povedie k úpadku, ktorému je dobré predchádzať napríklad aj cestou tohto projektu. Povinný skauting pri pracovnom zaškolení bude znamenať, že migranti sa minimálne 2 – 3x týždenne budú zúčastňovať skautských stretnutí pod dohľadom vyškolených vrstovníkov, ktorých činnosť má byť orientovaná do športových, komunikačných, kultúrnych a zážitkových aktivít. Skautské teamy budú tvoriť rôzne vekové, rasové a náboženské kategórie, niektoré oddiely upravené podľa národných tradícií.

Keďže projekt „Skauting pre všetkých“ je samostatný projekt, ktorý je dostupný na mojej web stránke www.sirosa.sk, tejto oblasti sa v tomto návrhu nebudem ďalej venovať. Len stručný pohľad-podstatou je napomôcť vybudovať z peňazí EÚ pri bežných základných a stredných školách priestory pre stretávanie utečencov a mladých. Taktiež sa vybudujú športové ihriská, ktoré budú slúžiť nielen pre integráciu utečencov, ale aj pre oživenie činnosti lokálnych komunít aj v zaostalejších regiónoch. Účastníci tréningov sa učia nielen dôležitým ľudským, morálnym hodnotám, ale taktiež finančnej a ekonomickej samostatnosti s orientáciou na ochranu prírody, kultúrnych hodnôt a aktívny šport.

Náklady na samotné prevádzkovanie skautingu sú minimálne, pretože sa odvíja od dobrovoľnosti a pestovaniu zdravých návykov, ktoré si je potrebné osvojiť nenúteným a radostným spôsobom. Metóda je určená aj pre vyššie vekové kategórie, ktorým umožní upevniť priateľské väzby a lepšie vytréňovať optimistické, ale aj konštruktívne smerovanie mladých / starších ľudí.

Deti utečencov, ktoré vstúpia a absolvujú takýto „tréning“ priateľstva sa ľahko budú včleňovať do spoločnosti a prostredníctvom detí by ich mala lepšie prijímať aj miestna komunita.

Podobné skautské družiny a oddiely sa vytvoria aj v danej destinácii pod dohľadom zaškolených vedúcich, ktorí budú mať oveľa širšie úlohy, ako je to napríklad na Slovensku. V týchto zahraničných krajinách sa podporovaná (zo zdrojov EÚ) činnosť skautských družín bude orientovať napríklad na získanie základnej alfabetickej a počítačovej gramotnosti (vyradené PC z európskych inštitúcií), vytváranie základných hygienických a rôznych iných vzdelávacích aktivít (prvá zdravotná pomoc, dopravná inštrukcia...), pokročilé remeselnícke zručnosti v rôznych oblastiach profesných, odborných, vzdelávacích,... kultúrnych zručností.

Napríklad aj v tejto oblasti rozširovania skautingu a jeho vybavenosti a aktivít by sa mali postupne angažovať mladí ľudia aj odborníci vyškolení na Slovensku, či v inej hostujúcej krajine EÚ.

Čo najpodrobnejšie informácie a ľudsky dôstojné zaobchádzanie, spolu s pravidelnou prácou, zdôrazňujem **pravidelnou prácou**, hoc aj jednoduchou prácou, pre svoj osobný a profesionálny rast, **úplne od začiatku pobytu**, vytvára predpoklady predchádzať rôznym násilníckym, alebo aj agresívnym prejavom, alebo aj psychickým traumám ľudí, ktorí potrebujú činnosťou vymazať obavy z budúcnosti.

Odporúčam patronát (tútorstvo) Slovenska (či inej jednej vyspelej krajiny EÚ) nad jedným plánovaným mestom budúcej destinácie - rozvojovej krajiny hlavne kvôli prehľadnosti toku pomoci, informácií, peňazí, zmlúv, tovarov... Pritom sa základná databáza informácií môže zdieľať prostredníctvom výmeny dát v celoeurópskej PC sieti toho istého zamerania školení, materiálov, osvedčených

postupov. Dôležité bude kontaktovať rôzne iné inštitúcie ostatných krajín EÚ, firmy z iných krajín, samozrejme pri prehľadných sofistikovaných mechanizmoch spojených viacbodovými kontrolami ako prostredníctvom riadiacich ministerstiev hosťujúcej krajiny, koordinačného vedenia plánovaného mesta destinácie, tak aj regionálnych školiacich pracovísk.

Veľký dôraz by som kládol na grafické znázornenie plnenia kvót naplnenosti profesií, ich časové praktické ohraničenie, dobrej evidencie. Zdôrazňujem, že utečenec má od začiatku pracovať, vykazovať pracovné návyky, štúdium základov anglického jazyka, pravidelnú účasť napr. na absolvovaní zaškolenia na murára/ elektrikára / vodovodára/... s časom výstupu a presunu späť do domovskej krajiny pre konkrétne miesto v danej infraštruktúre a to všetko viacstranne podchytené u všetkých dotknutých inštitúcií. Intelektuálom umožniť prístup k Internetu, k odborným informáciám zameraným do pôsobenia v budúcej destinácii.

Dohoda s danou rozvojovou krajinou bude zahŕňať aj spoluprácu s mierovými zbormi, dobre vybavenú a zaškolenú políciu, domobranu s protiteroristickým výcvikom a protikorupčnými jednotkami so zvýšenými právomocami, ktoré budú pomáhať pri vytváraní a optimalizácii spoločnosti v harmonickej komunite.

Veľmi dôležitou úlohou, bez ktorej je celý projekt odsúdený na zánik, je zdôrazňovanie a podpora tradičného náboženského smerovania domáceho obyvateľstva a práca s domácimi, alebo dobrovoľníckymi aktivitami iných denominácií v rôznych oblastiach rozvoja krajiny.

Stavanie na materialistickom a konzumnom prístupe by nemalo žiadny zmysel, pretože aj blahobyt a kultúrne zázemie Európy vyrástlo z koreňov viery. Návrat ku prirodzeným koreňom a tradícii predkov, hoc aj v široko spektrálnejšom poňatí viacerých denominácií v danej krajine, má tvoriť základňu pre odvíjanie ďalších aktivít. Tisícky ľudí až po osvojení si viery v Boha sa dostalo z alkoholizmu, z vplyvu drog, z vážnych psychických problémov do radostnej a spokojnej existencie.

Dnešný spôsob riešenia utečeneckého problému je „hádzanie peňazí do bezodnej studne“, ktoré neprináša žiadny efekt. Dokonca naopak, akoby spoločnosť na seba uväzovala mlynský kameň, ktorý ju stiahne do nepredvídateľných kríz chaosu a nepokojov, šírenia drog, skrytého aj verejného násillia a šikany, časovanej bomby nezamestnanosti, zrútenia sociálnych systémov podpory či iných jemných štátnych mechanizmov... Dnešné odsúvanie problému predstavuje chaos a víziou je vzrastajúca, až nezvládnuteľná kriminalita, tak ako sme to nedávno videli v krajinách s dlhodobou imigračnou tradíciou – Francúzsko, Taliansko, USA... Väčšinou sú všetci OK, ale tých 3-5% sa môžu stať rozbuškou, časovanou bombou.

Predkladaný projekt rieši mnohé problémy ako na úrovni vyspelejšej EÚ, tak aj v danej zahraničnej krajine. V prvej etape sa odporúča riešenie jedného mesta patronátnym spôsobom, určitého regiónu, ktorý má za úlohu vytvoriť všetky predpoklady pre bezpečný a dôstojný život opierajúci sa o základné ľudské hodnoty. Časové, kultúrne, bezpečnostné, spoločenské, nábožensky podchytené a geograficky hospodárske riešenie bude musieť byť veľmi dobre plánované, kontrolované a bude musieť vychádzať z tesného prepojenia na lokálne aj svetové tajné bezpečnostné zložky predvídajúce činnosť zločineckých / teroristických skupín v daných aj okolitých regiónoch, keďže celé toto „sťahovanie“ národov má zločinecký podtext (tzv. Islamský štát a rôzne teroristické skupiny, ktoré stoja so zbraňami v rukách za chrbtami utečencov...)

Aj keď sa to zdá opakovanie. Zväčša tieto informácie ľudia púšťajú jedným uchom dnu, a druhým von. Nechcú to počúvať... Chcel by som zdôrazniť dôležitosť kultúrneho zázemia, vďaka ktorému sa Európa stala tým, čo dnes je. Oblasť prosperity, bezpečnosti, relatívnej stability. Táto prosperita a predovšetkým stabilita sa vždy opierala o pracovitosť, čestnosť, spoľahlivosť, ale aj o prirodzenú národnú zbožnosť, ktorá v sebe zahŕňala všetky aspekty morálky rodiny, komunity, národa, dnes aj harmonickej, mierovej kooperácie medzi národmi... Tieto hodnoty nesmieme stratiť, pretože tradície nie sú len historické pamiatky, ale hlavne živá (nie formálna) kultúra zvykov obyvateľstva regiónov a národov.

Aj návrh predkladaného riešenia pomoci krajinám rôznych destinácií sa má opierať nielen o moderné ekonomické, hospodárske a spoločenské ukazovatele, ale predovšetkým o hlbšie pochope-

nie osobnosti utečencov, pomoc pri rozvíjaní ich vlastnej kultúry, opierajúca sa o prirodzenú autoritu upevňovania etiky – spravodlivosti, cti, pravdy, vzájomnej pomoci, humoru, priateľstva a predovšetkým zbožnosti, bez ktorej sa takáto obrovská úloha – postupného nastolenia vzájomného porozumenia a mierovej spolupráce, nedá uskutočniť.

Viera, zodpovednosť, priateľstvo, odvaha, pružnosť, radosť a pravda sú základný kameň budovania personálneho zabezpečenia tvorivým a pružným skautingom, ako aj získavania si dôvery rovnako európskeho voliča, tak aj pôvodného obyvateľstva v konkrétnej rozvojovej krajine.

Viera je drahocenný kameň, ktorý vie premieňať hlinu na zlato - nešťastného, preinformatizovaného, osamelého človeka – darwinovské zvieratko, na radostného, šťastného, pomáhajúceho človeka - anjela. Na príklade Matky Terezy z Kalkaty, alebo pátra Pia z Pietrelciny, či z misionárskeho diela Dona Bosca a rôznych cirkví je vidieť, aké revolučné a veľké veci je možné vykonať veriacemu človeku aj v tých najzložitejších situáciách.

V prípade potreby som otvorený na ďalšie konzultácie, či poradenstvo. Bol by som rád, keby som bol o akomkoľvek postupe, či aktivite v tejto oblasti informovaný.

Ing. Ľubor Žák, PhD., Michalovce 31.8.2015